

Komisija za razmatranje ljudskih prava

Prvi godišnji izveštaj

8.6. – 31.12.2010.

SADRŽAJ

Predgovor:.....	1
1. Uvod.....	3
1.1. Osnivanje komisije.....	3
1.2. Relevantni instrumenti za ljudska prava.....	5
1.3. Procedure i praksa.....	5
2. Komisija i sekretarijat.....	6
2.1. Uopšteno.....	6
2.2. Članovi komisije.....	7
2.3. Predsedavajući i rezervni član.....	9
2.4. Sekretarijat.....	10
3. Aktivnosti komisije.....	11
3.1. Sastanak sa CivCom Radnom Grupom, Brisel, Belgija.....	11
3.2. Kampanja o informisanosti javnosti.....	11
3.3. Internet Stranica.....	12
3.4. Predmeti kod Komisije.....	12
3.5. Administrativna/Kadrovska pitanja.....	13
4. Spoljašnji pogledi i objave o Komisiji.....	13
4.1. Mišljenje Venecijanske Komisije.....	13
4.2. Objava OEBS-a o pravnim lekovima i pružanju pomoći pripadnicima zajednica.....	14
5. Zaključak.....	15
Aneks 1 Raspored kadra.....	16
Aneks 2 Tabela sa slučajevima (31. decembar 2010.).....	16
Aneks 3. Pravila procedure Komisije za razmatranje ljudskih prava.....	17
Aneks 4 Mišljenje Venecijanske Komisije (izvod).....	27

Predgovor:

Ovo je prvi godišnji izveštaj komisije za razmatranje ljudskih prava (u daljem tekstu: Komisija) a koji obuhvata period od preliminarnog zasedanja u prvoj nedelji u maju, 2010. god. pa sve do 31. decembra 2010. god.

Evropska Unija je 29. oktobra 2009. god. osnovala komisiju sa mandatom da preispita tvrdnje o kršenjima ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu pri sprovođenju svog izvršnog mandata. Ona upotpunjuje sistem opšte odgovornosti EULEX-a koji obuhvata jedinicu za interne istrage EULEX-a i šemu osiguranja obaveza prema trećim licima EULEX-a.

Stvaranje komisije je nastalo iz sastanaka, diskusija i komentara između međunarodnih organizacija, institucija i međunarodne zajednice tokom 2008 i 2009. god. što je na kraju rezultiralo formulisanjem preporuka za osnivanje mehanizma odgovornosti za ljudska prava u EULEX-u na Kosovu.

Kancelarija za ljudska prava i ravnopravnost polova imala je centralnu ulogu na ovim sastancima, diskusijama i komentarima prilikom stvaranja komisije u ime EULEX misije na Kosovu.

Vršilac dužnosti šefa misije EULEX-a je imenovao članove komisije i rezervne članove, nakon jednog konkurentnog procesa odabira koji se održao 4. maja 2010. god.. Komisija je usvojila svoja pravila procedura i postala je potpuno operativna 9. juna 2010. god.

Od tada, glavni fokus operacija komisije je posvećen procesuiranju predmeta, kampanji za informisanje javnosti, zapošljavanju međunarodnog i lokalnog kadra za sekretarijat kao i osnivanje kancelarije i njenih praksi, procedura i sistema.

Komisija je sada značajno uspostavila jedan nezavistan status i odvojeni identitet od EULEX-a na Kosovu kroz, između ostalog, intenzivno sprovođenje svoje informativne kampanje kako na Kosovu tako i u Srbiji, svog energičnog pristupa svojim operacijama u ljudskim pravima i kroz svoj veoma dobro dizajniran veb-sajt koji održava svojim ljudskim i tehničkim resursima.

Ovaj nezavistan profil komisije je ojačan činjenicom da poseduje svoj sekretarijat koji je posvećen puno radno vreme komisiji i poslovna zgrada visokog profila u centru Prištine koja je lako dostupna javnosti i koja je vidljivo, geografski i fizički odvojena od bilo koje od zgrada ili operacija EULEX-a.

Iako je skoro osnovana, komisija je postala sastavni deo arhitekture ljudskih prava na Kosovu gde je već napravila značajan doprinos u promovisanju

Komisija za razmatranje ljudskih prava

odgovornosti za kršenje ljudskih prava kao i osnivanje međunarodnih standarda o ljudskim pravima.

Nastavlja da daje na vrednosti širem mandatu EULEX-a na Kosovu pošto nudi značajnu pomoć i asistenciju članovima javnosti koji smatraju da su njihova ljudska prava prekršena od strane EULEX-a na Kosovu prilikom sprovođenja svog izvršnog mandata.

Antonio Balsamo

Predsedavajući
Komisija za razmatranje ljudskih prava

Datum: 31. januar 2011. god.

1. Uvod

1.1. Osnivanje komisije

Komisija za razmatranje ljudskih prava je osnovana od strane evropske unije na dan 29. oktobar 2009. god. sa mandatom da razmatra tvrdnje o navodnim kršenjima ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu prilikom sprovođenja svog izvršnog mandata.

Komisija je nezavisan, spoljašnji, transparentan odgovoran organ koji sprovodi svoje funkcije sa nepristrasnošću i integritetom. Ona upotpunjuje sistem opšte odgovornosti EULEX-a koji obuhvata jedinicu za interne istrage EULEX-a i šemu osiguranja obaveza prema trećim licima EULEX-a.

Informacije o postupcima i komentari evropske unije i međunarodne zajednice koji su prethodili osnivanju komisije su navedeni u ovom izveštaju. Ovo uključuje preporuke u zajedničkom postupku 2008/124/CFSP¹ misije vladavine prava evropske unije na Kosovu, EULEX Kosovo, koji je usvojen od strane Saveta Evrope 4. februara 2008. god.

Zajednički postupak, u svom osnivanju misije vladavine prava evropske unije na Kosovu, navodi izjavu misije EULEX-a, između ostalog, sa osvrtom na svoje izvršne funkcije kao što sledi:

“EULEX na Kosovu će pomoći kosovskim institucijama, pravosudnim vlastima i agencijama koje se bave primenom zakona u njihovom napredku ka održivosti i odgovornosti i u daljim razvojem i jačanjima jednog nezavisnog multi-etničkog pravosudnog sistema i multi-etničke policijske snage i carinske službe, kako bi se osigurali da pomenute institucije budu slobodne od političkog mešanja i da su privržene međunarodno priznatim standardima i evropskim najboljim praksama. EULEX na Kosovu će u punoj saradnji sa programima za asistenciju evropske komisije, ispuniti svoj mandat kroz nadgledanje, podučavanje i savetovanje, zadržavši određene izvršne funkcije”².

Kako bi ispunili izjavu misije EULEX-a, zajednički postupak se pouzda, između ostalog, na svoje obaveze da osigura da se međunarodno priznati standardi u pogledu ljudskih prava poštuju:

“osigurati da sve njihove aktivnosti poštuju međunarodne standarde vezano za ljudska prava i ravnopravnost polova”³.

---

¹ Zajednički postupak Saveta 2008/124/CFSP od 4. februara 2008. god. prema izmenama i dopunama od zajedničkog postupka Saveta 2009/445/CFSP od 9. juna 2009. god.

² Id. Član 2 (i).

³ Id, Član 3 (i).

Pre odluke Saveta Evrope da se osnuje komisija, Hjustan rajts voč (Human Rights Watch), Amnesti International (Amnesty International) i Norveški helsinški odbor su preporučili u zajedničkom saopštenju za medije dana 10. marta 2008. god. da predložena misija evropske unije na Kosovu treba da bude predmet mnogo većeg posmatranja i odgovornosti od svog prethodnika, Misija ujedinjenih nacija na Kosovu, (UNMIK):

“ Ako EU želi da pomogne u izgradnji poštovanja ljudskih prava i vladavine prava na Kosovu, potrebno je da to pokaže u primeru. To znači da njena misija prihvata ozbiljnu nezavisnu istragu o stanju ljudskih prava od prvog dana ”⁴.

Ovo mišljenje je učvršćeno od strane Komesara za ljudska prava Saveta Evrope tokom njegove specijalne misije na Kosovu od 23. do 27. marta 2009. god. kada je on pozvao EULEX na Kosovu da osnuje jedan efektivan mehanizam odgovornosti kao pitanje prioriteta:

“ Misija vladavine prava EU-a, EULEX mogu takođe da uzmu u obzir prednosti osnivanja jednog nezavisnog (ljudska prava) mehanizma odgovornosti. EULEX ima mogućnost da primeni neke od izvršnih vlasti, iako one neće biti korišćene veoma često. Postoji određen broj mogućnosti za mehanizme odgovornosti za EULEX. Jedna od mogućnosti je da EULEX može da preuzme model trenutne (UNMIK) savetodavne komisije za ljudska prava; druga mogućnost je da žalbe mogu biti rešene od strane institucije ombudsmana. Treća opcija je da bi EULEX mogao da stvori svoj lični nezavisni mehanizam ”⁵.

Komesar je o ovoj temi izjavio sledeće u saopštenju za novine dana 8. juna 2009. god:

“ Niko, a naročito jedna međunarodna organizacija, nije iznad zakona ... kada međunarodne organizacije sprovode izvršne i zakonodavne kontrole kao surogat države one moraju biti obavezane istim proverama i bilansima kao što tražimo od demokratske vlade ”⁶.

U krajnjoj analizi, evropska unija je stvorila svoj sopstveni nezavisni mehanizam odgovornosti za misiju EULEX-a na Kosovu tako što je osnovala komisiju dana 29. oktobra 2009. god.. Komisiju je formalno imenovao vršilac dužnosti šefa misije dana 4. maja 2010. god. Usvojena su njihova pravila i procedure i postali su u potpunosti operativni dana 9. juna 2010 god.

---

⁴ Saopštenje za udružene medije na Kosovu, *Human Rights Watch, Amnesty International* i Norveška Helsinška komisija, Brisel, 10. mart 2008. god.

⁵ Izveštaj Komesara Saveta Evrope za specijalnu misiju na Kosovu za ljudska prava 23.-27. mart 2009. god., paragraf 80., takođe dostupno na sajtu Komesara www.commissioner.coe.int.

⁶ Saopštenje za novine – 450 (2009), 8. jun 2009. god., Ured Komesara za ljudska prava, takođe dostupno na sajtu Komesara na www.commissioner.coe.int.

1.2. Relevantni instrumenti za ljudska prava

U skladu sa odredbama koncepta odgovornosti, komisija može da uzme u obzir žalbe pod sledećim instrumentima ljudskih prava:

- Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima (1948)
- Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLjP, 1950)
- Konvencija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije (KERD, 1965)
- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (PGPP, 1966)
- Međunarodni pakt o ekonomskim, društvenim i kulturalnim pravima (PEDKP, 1966)
- Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (KEDŽ, 1979)
- Konvencija protiv mučenja i drugih svirepih, nehumanih ili ponižavajućih kazni ili postupaka (KPM, 1984)
- Međunarodna konvencija o pravima dece (KPD, 1989)

U praksi, žalbe su u osnovi zasnovane na članovima evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLjP) i njenim relevantnim protokolima.

1.3. Procedure i praksa

Pravila procedura sadrže detaljne odredbe o rukovanju žalbama kao i savetodavne procese Komisije⁷. Dole je prikazan kratak opis osnovnih proceduralnih koraka:

Podnosilac žalbe ili njegov zakonski predstavnik može biti zastupan pred komisijom od strane advokata ili drugog predstavnika po njihovom izboru.

Osim članova kadra EULEX-a na Kosovu, žalba može biti popunjena od strane bilo koje osobe koja tvrdi da je bila žrtva kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata.

Žalbe se moraju podneti pismenim putem i moraju biti potpisane od strane podnosioca žalbe ili njegovog/njenog predstavnika i moraju biti podnete u roku od šest meseci od datuma navedenog kršenja.

Žalba mora da sadrži priložene dokumentovane dokaze, ukoliko ih ima, kako bi podržali žalbu, tačnije, kako bi dokazali da su kriterijumi prihvatljivosti zadovoljeni.

---

⁷ Pravila procedure su dodata ovom izveštaju (aneks 3).

Komisija obaveštava šefa misije (ŠM) EULEX-a na Kosovu o registraciji svake žalbe. Pored toga sve komunikacije između Komisije i misije EULEX-a na Kosovu su sprovedene preko kancelarije za ljudska prava i ravnopravnost polova EULEX-a na Kosovu.

Ukoliko Komisija smatra da je potrebno ispitivanje slučaja, pozivaju ŠM da podnese pismena zapažanja o žalbi, upućujući tačke iznete u detaljnim pitanjima.

Nakon prijema zapažanja od šefa misije, komisija poziva podnosioca žalbe da podnese eventualna dalja zapažanja.

Kada se sva pismena zapažanja i podnesci prime od stranaka, komisija odlučuje da li je žalba prihvatljiva.

Razmatranja komisije su preliminarna na osnovu pismenih podnesaka ali ukoliko uvide da pismena zapažanja podneta od strane stranaka ne obezbeđuju dovoljnu osnovu za svoja zapažanja, komisija može da dobije usmenu prezentaciju.

Nakon završetka svog razmatranja, komisija predstavlja svoja zapažanja, koja mogu da uključe ne-obavezujuće preporuke za ispravljanje postupka šefu misije.

Razmatranje komisije ne rezultira davanjem preporuka za dodelu novčanih nadoknada podnosiocima žalbi.

Odluke i zapažanja se saopštavaju podnosiocima žalbi i šefu misije i objavljuju se na internet stranici komisije na engleskom, albanskom i srpskom jeziku.

2. Komisija i sekretarijat

2.1. Uopšteno

Komisija se sastoji od dva spoljašnja međunarodna eksperta u zakonu o ljudskim pravima kao i od jednog internog međunarodnog sudije EULEX-a. Proces odabira spoljašnjih članova, izvučenih od opširne liste sa kandidatima iz država članica EU-a i drugih država koje pužaju doprinose, je sproveden kroz jedan transparentan i rigorozan proces zapošljavanja.

Ova vežba je dovela do odabira i imenovanja kandidata najvišeg kalibra sa pokazanom ekspertizom za ljudska prava, tačnije, u zakonu evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovne slobode.

Treći član je međunarodni sudija sa službom u EULEX-u na Kosovu u komponenti za pravosuđe, koji je upoznat sa misijom EULEX-a na Kosovu i pravnim sistemom Kosova. On je takođe odabran putem procesa odabira nakon zahteva za pokazivanje interesovanja između međunarodnih sudija u EULEX-u. On je predložen šefu misije za ovo imenovanje od strane šefa komponente za pravosuđe u EULEX-u na Kosovu, u konsultaciji sa predsednikom Skupštine Sudija EULEX-a.

Rezervni član, koji je takođe međunarodni sudija sa službom u EULEX-u, je takođe imenovan putem procesa odabira kako bi zamenio službu člana komisije EULEX-a u slučaju sukoba interesa ukoliko nastane vezano za njegove odgovornosti kao jednog međunarodnog sudije u pravosudnoj komponenti EULEX-a.

2.2. Članovi komisije

Vršilac dužnosti šefa misije EULEX-a na Kosovu je formalno imenovao članove komisije i rezervnog člana na dan 04. maj 2010. godine, po sledećem rasporedu:

G. Antonio Balsamo, državljanin Italije, diplomirao je pravo na Fakultetu Pravnih Nauka, Univerzitet u Palermu, Italija, decembra 1986 godine. Specijalističku diplomu iz oblasti regionalnog i lokalnog upravnog prava stekao je na Univerzitetu u Palermu 1991 godine.

Od 1995 do 2007 godine radio je kao sudija u Sudu u Palermu i bavio se mnogim važnim procesima, uključujući suđenje Đuliju Andreotiju, koje se odnosilo na međusobnu povezanost između organizovanog kriminala i javnih institucija. G. Balsamo predsedavao je sudom koji je 2002 godine naložio zaplenu sredstava sicilijanske mafije, vrednih nekoliko stotina miliona evra.

Od 2007 godine G. Balsamo radi u Vrhovnom Kasacionom Sudu Italije i odgovoran je za profesionalnu obuku sudija i tužilaca Vrhovnog Suda Italije. Član je Upravnog Odbora Udruženja Sudija Italije, i urednik revije "La Magistratura". Takođe je profesor krivičnog prava na postdiplomskoj specijalističkoj školi za pravna zanimanja.

G. Balsamo je sudski ekspert u oblasti Evropskog prava, ljudskih prava i međunarodne pravne saradnje u oblasti krivičnih pitanja. Takođe je bio član Naučnog Odbora Visokog Pravosudnog Veća Italije, Komisije za Reformu Italijanskog Krivičnog Zakona i Regionalnog Naučnog Odbora Međunarodnog Instituta za Više Studije Krivične Nauke. Takođe je sudelovao, kao stručni konsultant, u projektima Evropske Unije koji su bili u vezi sa reformom bugarskog krivičnog zakona i sa formiranjem Kancelarije Javnog Tužioca koja se bavi organizovanim kriminalom i korupcijom u BJR Makedoniji i trgovinom ljudima u Turskoj.

Uredio je knjigu “Giurisprudenza europea e processo penale italiano” o procesnom pravu Evropskog Suda za Ljudska Prava i njegovom uticaju na proceduru krivičnog prava u Italiji. Takođe je objavio knjigu o materijalno nepotkrepljenim dokazima, kao i nekoliko članaka u specijalizovanim naučnim žurnalima i poglavlja u knjigama o raznim temama povezanim sa zaštitom ljudskih prava na nacionalnom i međunarodnom nivou.

G-đa Magda Mierzewska je diplomirala na Univerzitetu Gdanjsk u Poljskoj 1980. godine stekavši zvanje magistra prava (LLM) i 1982. godine prošla je poljski pravosudni državni ispit. Ona je 1989. godine primljena u Gdanjsku komoru za pravno savetovanje i 2005. godine stekla je svoj LLM u oblasti zakona Evropske unije sa Lester Univerziteta.

Gđa Mierzewska je između 1982. i 1991. godine radila kao profesor na Pravnom fakultetu, Odeljenje međunarodnog prava pri Univerzitetu Gdanjsk. U 1993. godini imenovana je za pravnika/advokata u Sekretarijatu Evropske komisije za ljudska prava u Strazburu. Od 1998. godine, radi kao pravnik u Sekretarijatu Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, Francuska. Ona ima veliko međunarodno iskustvo obučavanja u oblasti materijalnih i proceduralnih pitanja u vezi sa ljudskim pravima, uglavnom za pravnike, sudije, tužioce i nevladine organizacije.

Brojne akademske radove gđe Mierzewske obuhvataju sledeće: Evropska konvencija za ljudska prava i osnovne slobode: Deset godina nakon ratifikacije, Informativna služba Saveta Evrope u Varšavi 2004; Za deset godina: Popularnost Konvencije u Poljskoj (koautor), Pregled evropskog zakona o ljudskim pravima, izdanje br. 4, 2004; Za deset godina: Obimna i interesantna Poljska sudska praksa (koautor), Pregled evropskog zakona o ljudskim pravima, izdanje br. 5, 2004; Standardi uspostavljeni sudskom praksom ECHR-a u predmetima koji se odnose na eksproprijaciju i njihovu primenu na Nemačke imovinske zahteve, Poljski institut za međunarodna pitanja, 2005; Proces prihvatanja Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u Poljskoj i Slovačkoj u: Prihvatanje Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava, eds. H. Keller, A. Stone-Sweet, Novine oksfordskog univerziteta, maj 2008.

G. Francesco Florit diplomirao je pravo na Univerzitetu u Trstu 1988 godine, gde mu je bilo dodeljeno prvo mesto za njegovu disertaciju o poreskom i trgovinskom pravu. Završio je jednogodišnji kurs o Britanskim sudovima, sistemu krivičnog zakona i opštem pravu na Pravnom Univerzitetu u Edinburgu, pod pokroviteljstvom Evropske Šeme Mladih Advokata, 1998 godine. Advokatski ispit položio je 1990 godine i radio je kao advokat u sektoru radnog prava. Nakon dvogodišnjeg studiranja položio je ispit i postao sudija 1992 godine.

Kao sudija, u početku se bavio pitanjima krivičnog i građanskog prava, a nakon toga je specijalizovao krivično pravo. Radio je kao međunarodni sudija pri

misiji UNTAET u Istočnom Timoru u Specijalnoj Komisiji za teška krivična dela od 2002 do 2005 godine, gde se susretao sa zločinima protiv čovečnosti počinjenim od strane indonezijske vojske. Od strane italijanske vlade upućen je u EULEX Misiju vladavine prava (Pravosudnu komponentu) marta 2008 godine. Od otpočinjanja početne operativne osposobljenosti, 9-og decembra 2008 godine, radio je kao međunarodni sudija u Okružnom sudu u Prištini, gde se bavio najtežim krivičnim delima.

Gđa Gabriele Gaube je nemački državljanin, diplomirala je pravo na Trier Univerzitetu u Saveznoj Republici Nemačkoj godine 1990. Nakon što je završila postdiplomske studije kao i drugi državni ispit, njoj je 1993. godine dodeljen postdiplomski stepen u oblasti prava.

Iste godine je imenovana za upravnog sudiju u berlinskom Upravnom sudu, gde je služila do marta 1999. godine kada je poverena berlinskom Ministarstvu pravde, Odeljenje za obrazovanje i obuku / Odbor za razmatranje zakona. Tokom njenog povereništva, ona je u januaru 2003. godine imenovana za predsedavajućeg sudiju Upravnom sudu i u decembru 2004. godine za sudiju Višeg upravnog suda.

U januaru 2005. godine, ona se vratila svojim sudskim dužnostima u Berlin-Brandenburg Višem upravnom sudu (apelacioni sud i sud poslednje instance po pitanju zakonodavstva saveznih država Berlin i Brandenburg), gde je u januaru 2007. godine imenovana za zamenika predsedavajućeg sudije.

Od novembra 2008. godine, ona je na vandrednom odsustvu iz Višeg upravnog suda i od strane Savezne Republike Nemačke poslata da služi u misiji EULEX-a na Kosovu. Ona je imenovana za međunarodnog sudiju u Žalbenom veću Vrhovnog suda Kosova za predmete Kosovske agencije za imovinu i u januaru 2009. godine od strane Međunarodne civilne kancelarije i šefa Misije EULEX-a na Kosovu postavljena je za apelacionog sudiju i radila je na žalbama protiv Kosovske agencije za imovinu. U aprilu 2010. godine, njena ovlašćenja su proširena kako bi pokrila opšte parnične postupke kao i krivične postupke u vezi sa zahtevima za zaštitu legalnosti u Vrhovnom sudu Kosova.

2.3. Predsedavajući i rezervni član

Komisija je 06. maja 2010. god. odabrala g-dina Antonia Balsama za svog predsedavajućeg člana na svojoj inauguracionoj sednici i nakon usvajanja svojih pravila procedura na dan 9. jun 2010. god., komisija je postala u potpunosti operativna.

Gđa Gaube, rezervni član komisije, je 31. decembra 2010. god. završila sa svojim zadatkom sudije EULEX-a tako da je procedura odabira za zamenu rezervnog člana otpočeta u novembru 2010. god.

2.4. Sekretarijat

Sekretarijat komisije se sastoji od višeg pravnog savetnika, pravnog službenika, administrativnog asistenta/prevodioca i dvoje interpretatora/prevodilaca. U toku je proces zapošljavanja još jednog pravnog službenika.

g-din John J. Ryan, državljanin Irske, završeno obrazovanje Diplomiranog Pravnika, (*Hons*) o Pravu i Evropske Studije na Univerzitetu u Limeriku, Irska, i poseduje post-diplomski stepen Pravobranioca iz Asocijacije Advokatske Komore Irske. On se bavio pravom kao Pravobranilac zajedno sa *Stephen MacKenzi i Co. Solicitors*, Dablin, Irska. Služio je u mirovnim misijama Ujedinjenih Nacija u Libanu, Siriji, Izraelu, Kambodži, Bosni i Hercegovini, Makedoniji, Istočnom Timoru, Nepal i Kosovu. Pre stupanja na trenutnu dužnost bio je zaposlen u unmik-u, između ostalog, kao administrator Opštine Zvečan, Mitrovački Region, Šef Divizije za Međunarodnu Pravosudnu Podršku, Odeljenje za Pravosuđe, VD. Zamenik Pravnog Savetnika, KSIGS, i Izvršni Službenik, Savetodavna Komisija za Ljudska Prava. Od aprila 2010. godine, on je Viši Pravni Savetnik i šef Sekretarijata Komisije.

gđa Leena Leikas, državljanica Finske, Magistrirala Pravo na Univerzitetu u Turku, Finska, a kasnije kvalifikovana za Sudiju. Nakon dve i po godine rada u Odeljenju za izradu zakona, Ministarstva Pravde, ona je zaposlena od strane Jedinice za Ljudska Prava, Sudove i Konvencije u Pravnom Odeljenju, Ministarstva za Spoljna Pitanja, gde se specijalizovala za pitanja vezana za međunarodna ljudska prava. Od novembra 2007. do aprila 2010. god. radila je kao pravnik za obradu predmeta u Evropskom Sudu za Ljudska Prava u Strazburu, Francuska. Ona je pravni službenik u Sekretarijatu Komisije od maja 2010. god.

gđa Shpresa Gosalci, državljanica Kosova albanskog porekla, studije završila na Univerzitetu AAB, Priština, engleski jezik i književnost. Radila je kao Interpretator/prevodilac (albanski/srpski/engleski jezik) kod KFOR-a od jula 1999. do juna 2000. godine, i kao administrativni asistent/prevodilac kod Komesara UNMIK Policije u Uredu za Štampu i Javno informisanje od juna 2000. do marta 2009. godine. Ona je administrativni asistent/prevodilac u Sekretarijatu Komisije od jula 2010. god.

gđa Katica Kovačević, državljanica Kosova srpskog porekla, prethodno je bila zaposlena kao administrativni asistent/prevodilac (srpski/engleski jezik) u Kancelariji Generalnog Revizora od maja 2003. god. do decembra 2008. godine, i kao Prevodilac u kosovskoj Agenciji za Privatizaciju od januara 2009. god. do novembra 2010. god. Ona je otpočela sa radom kao Interpretator/Prevodilac u Sekretarijatu Komisije u decembru 2010. god.

Mr. Kushtrim Xhaferi, državljanin Kosova albanskog porekla, diplomirao je na Prištinskom Univerzitetu, Kosovo, Engleski jezik i književnost. Ranije je

radio kao Interpretator/Prevodilac (albanski/engleski jezik) u kosovskoj energetske korporaciji od februara 2004. do januara 2009. god. a nakon toga kao asistent prevodilac u Komponenti za policiju EULEX-a. On je Interpretator/Prevodilac u Sekretarijatu Komisije od septembra 2010. god.

3. Aktivnosti komisije

3.1. Sastanak sa CivCom Radnom Grupom, Brisel, Belgija.

Komisija je 07. juna 2010. god. bila pozvana da se sastane sa delegatom CivCom Radne grupe pod španskim predsedništvom u Briselu. Predsedavajući član komisije je predstavio radnoj grupi članove komisije i ukratko ih obavestio o svom mandatu i operativnim aktivnostima koje su se ostvarile do tog momenta. On je takođe izneo novije informacije o statusu nacrtu pravila procedura i izneo je nacrt plana postupaka za informativnu kampanju.

Predstavnici radne grupe su se nakon toga obratili komisiji a glavne iznete tačke su bile sledeće: važnost sveobuhvatne kampanje o informisanosti javnosti kako bi pojasnili mandat i ulogu komisije, uključujući i ograničenja; razvoj čvrste saradnje sa NVO za ljudska prava i predstavnicima civilnog društva; stvaranje i održavanje dobrih radnih odnosa sa medijima; pojašnjavanje primenljivog zakona o ljudskim pravima i razvoj i promocija kulture ljudskih prava na Kosovu.

3.2. Kampanja o informisanosti javnosti

Komisija je u maju 2010. godine otpočela sveobuhvatnu kampanju za informisanje javnosti kako bi podigla svesnost o svom mandatu i funkcijama. Do danas, kampanja je uključila nekoliko sastanaka sa NVO-ima i organizacijama civilnog društva i predstavnicima u regionima Prištine, Peći, Prizrena, Uroševca, Gnjilana kao i na južnom i severnom delu Mitrovice kao i u opštinama Uroševac i Srbica.

Kampanja je naknadno uključila sastanke na centralnom vladinom nivou sa Ministrom Pravde i sa lokalnim vladinim/administrativnim zvaničnicima na regionalnom i opštinskom nivou.

Sastanci su takođe održani i sa predstavnicima Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS), Saveta Evrope (SE), Ured Visokog Komesara za Ljudska Prava u UN-u (UVKLjPUN), Međunarodna Civilna Kancelarija (MCK), Kancelarija Specijalnog Predstavnik EU-a (SPEU) i NATO/KFOR kao i Ombudsman Kosova; sa pogledom da se pomenuti obaveste o postojanju, mandatu i funkcijama Komisije kao i da pridobiju njihovu pomoć u kampanji o podizanju svesti u javnosti.

Komisija je naknadno održala razgovore sa TV, radio i novinskim reporterima koji su emitovali intervjue i objavili članke o Komisiji. Kampanja je takođe uključila raspodelu informativnih letaka i postera kao i organizaciju seminara za informisanje o ljudskim pravima za NVO i druge advokate koji se bave ljudskim pravima a povezano sa Kosovskim Pravnim Centrom.

Naročito je važno pomenuti, sa poboljšanom bezbednosnom situacijom, 11. novembra 2010. god. Komisija je uspešno sprovela svoju informativnu kampanju na severnom delu Mitrovice i zakazano je da se u trećoj nedelji u mesecu januaru 2011. godine otpočne kampanja u Srbiji.

Svi oni sa kojima je Komisija saradivala, tačnije NVO su odgovorili na veoma pozitivan način i učestvovali su sa najvećim entuzijazmom na sastancima, događajima i seminarima u informativnoj kampanji. Izvanredan radni odnos se razvio između Komisije i njenih kolega na svim nivoima u ovoj kampanji i informativna kampanja je do današnjeg dana bila veoma uspešna.

Sekretarijat je razvio sveobuhvatan plan za postupke za svoju informativnu kampanju koja se treba sprovesti tokom 2011. godine. Ovaj plan uključuje dogovore za pokretanje informativne kampanje u Srbiji tokom treće nedelje u mesecu januaru 2011. godine.

3.3. Internet Stranica

Sekretarijat je dizajnirao, razvio i sada održava svoju sopstvenu vebstranicu koja je: www.hrrp.eu. Sajt sadrži korisne informacije o mandatu, funkcijama, aktivnostima i radu Komisije kao i saopštenja za javnost i trenutni status slučajeva koji su na čekanju i koji su završeni. Takođe sadrži informacije o primenljivom zakonu za ljudska prava kao i obrace za prijave i instrukcije za popunjavanje žalbi na engleskom, albanskom i srpskom jeziku.

3.4. Predmeti kod Komisije

Tokom prvih sedam meseci rada, komisija je primila 16 žalbi. Nakon razmatranja, šest žalbi je proglašeno kao neprihvatljivim pošto ne spadaju unutar mandata komisije.

Dva slučaja su saopštena šefu misije za zapažanja a naknadne informacije su tražene od šefa misije za pet slučajeva pre odlučivanja o daljim postupcima.

Žalbe koje su podnete komisiji do današnjeg dana se u suštini odnose na član 2. Pravo na Život, član 6. Pravo na pošteno saslušanje u razumno vreme i Protokol 1, član 1. zaštita imovine Zakonom Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima i Osnovne Slobode.

3.5. Administrativna/Kadrovska pitanja

Postoji ozbiljan nedostatak ugovorenih pozicija za razliku od prekomandovanih pozicija u EULEX-u što predstavlja poteškoće Komisiji u trenutnom procesu zapošljavanja još jednog naknadnog pravnog službenika.

Imperativ je da veoma dobro kvalifikovani pravni službenici budu zaposleni da kako bi osigurali da komisija radi u maksimalnom kapacitetu, a obezbeđivanje ugovorene pravne pozicije je od velikog značaja za Komisiju u ovu svrhu.

Komisija nema dodeljeni budžet i u potpunosti je zavisna od budžetskog sistema EULEX-a. Međutim, pre svega i rezultat ove konstantne podrške od strane EULEX-a jeste taj da je komisija bila u mogućnosti da ispita slučajeve i da usvoji svoje prve odluke o neprihvatljivosti ubrzo nakon što je postala operativna.

Iako je komisija u potpunosti zadovoljna sa budžetskom i drugim kategorijama podrške koju EULEX velikodušno pruža, bilo bi od velike koristi a i dalje bi povećala nezavisnost komisije ukoliko bi komisija imala svoj lični budžet.

Ipak, Komisija bi želela da navede svoju najiskreniju zahvalnost u pogledu odlične saradnje, administrativne podrške i profesionalne asistencije koju je primila od EULEX-a na Kosovu u svako doba a naročito od Kancelarije za ljudska prava i ravnopravnost polova koja ima ulogu posrednika preko kog komisija komunicira i deluje veoma efikasno sa EULEX-om na Kosovu.

4. Spoljašnji pogledi i objave o Komisiji

4.1. Mišljenje Venecijanske Komisije

Evropska komisija za demokratiju putem zakona (Venecijanska Komisija) je primetila sledeće u pogledu odgovornosti međunarodnih organizacija vezano za standarde za ljudska prava a prema njihovom mišljenju vezano za mandat UNMIK-a u 2004. god.:

“kada jedna međunarodna organizacija sprovodi izvršne funkcije koje su slične onima državnim, ne sme se izuzeti od bilo kog nezavisnog pravnog mišljenja, tačnije, sistem nezavisnog pregleda u skladu sa međunarodnim standardima za ljudska prava”.

Nedavno je Venecijanska komisija, tačnije 21. decembra 2010. god., usvojila Mišljenje o postojećim mehanizmima za razmatranje saglasnosti sa

standardima ljudskih prava i akata od strane UNMIK-a i EULEX-a na Kosovu⁸. Izvod iz Mišljenja je priložen kao aneks u ovom izveštaju.

Venecijanska komisija, u svom mišljenju, navela je da je vanjski doprinos u proceduri nominovanja za članove komisije imperativ i da dvoje spoljašnjih članova trebaju biti postavljeni od strane šefa misije u konsultaciji sa Predsednikom Evropskog Suda za Ljudska Prava ili sa Predsednikom Suda Pravde Evropske Unije.

Komisija je navela da *”razmatranje Komisije neće imati za ishod preporuke u pogledu nadoknada ... (Komisija) je mišljenja da, u principu, **restitutio in integrum** (povraćaj u pređašnje stanje) je najpogodniji način za ispravljanje kršenja ljudskih prava ... u nekim slučajevima najefikasniji pravni lek jeste finansijska nadoknada koju komisija ne može da preporučiti”*.

Komisija smatra da bi u takvim slučajevima bilo moguće za podnosioca žalbe da traži novčanu nadoknadu, u najmanju ruku, za materijalne štete, pod šemom osiguranja obaveze EULEX-a prema trećim stranama.

Venecijanska komisija je pohvalila činjenicu da je Komisija postala operativna i navela da je već počela sa razmatranjem žalbi samo nekoliko nedelja nakon svog osnivanja.

Dalje je navela da Komisija sprovodi veliku informativnu kampanju i da su njene odluke veoma brzo objavljene na internet stranici Komisije na albanskom, engleskom i srpskom jeziku.

Komisija je dalje navela da je bila *“mišljenja da takav efikasan i proaktivan stav zaslužuje da bude pohvaljen i podržan”*.

4.2. Objava OEBS-a o pravnim lekovima i pružanju pomoći pripadnicima zajednica

Organizacija za Evropsku Bezbednost i Saradnju, (OEBS) je nedavno objavila katalog pod nazivom ‘Ostvarite svoja prava! Pravni lekovi i pružanje pomoći pripadnicima zajednica’⁹. Svrha kataloga je da pruži pripadnicima zajednica na Kosovu informacije o dostupnim pravnim lekovima, ukoliko imaju pritužbe vezano za njihova osnovna prava.

Katalog pruža praktična uputstva o tome kojim organima i institucijama trebaju da pristupe i kako da podnesu žalbu ukoliko smatraju da su im prava prekršena. Katalog je tematski organizovan, sa sekcijama koje obuhvataju između ostalog

⁸ Mišljenje br. 545 / 2009 od 20. decembra 2010. god. (CDL-AD(2010)051)

[www.venice.coe.int/docs/2010/CDL-AD\(2010\)051-e.pdf](http://www.venice.coe.int/docs/2010/CDL-AD(2010)051-e.pdf)

⁹ <http://www.osce.org/kosovo/73421>

i ljudska prava i pitanja polova, povratak raseljenih lica, pitanja javne bezbednosti i imovinska pitanja.

Svaki individualni organ i institucija, uključujući i Komisiju za razmatranje ljudskih prava je naveden odvojeno, a katalog takođe pruža kratko objašnjenje o svrhama institucija, uz dodatak primera situacija u kojima bi mogli da budu o mogućnosti da pomognu oštećenoj osobi. Takođe sadrži određene informacije o tome kako podneti žalbu i prema potrebi kontakt informacije.

5. Zaključak

Komisija je sada čvrsto ustanovljena unutar organizacione strukture Evropske Unije kao jedan efektivan mehanizam za zaštitu i promovisanje međunarodnih standarda za ljudska prava u izvršenju izvršne vlasti Evropske Unije u Politici Zajedničke Bezbednosne i Odbrambene Misije.

Ona na taj način služi kao sredstvo da osigura odgovornost evropske unije, u svojoj ulozi izvršne vlasti na Kosovu, za kršenje Evropske Konvencije za Ljudska prava i osnovne slobode kao i drugih međunarodnih instrumenata o ljudskim pravima.

Kao takva, Komisija čini potencijalni model mehanizma odgovornosti za ljudska prava za zaštitu i promovisanje ljudskih prava kada Evropska Unija sprovodi izvršnu vlast u budućim Politikama zajedničkih bezbednosnih i odbrambenih misija.

Za više informacija o Komisiji posetite nas na sajtu: www.hrrp.eu.

Aneks 1

Raspored kadra

Komisija	
Antonio Balsamo	Predsedavajući član Komisije
Magda Mierzewska	član Komisije
Francesco Florit	član Komisije
Gabriele Gaube	Zamenski član Komisije do 31. decembra 2010. god.
Sekretarijat	
John J. Ryan	Viši Pravni savetnik
Leena Leikas	Pravni službenik
Shpresa Gosalci	Adminis./jezički asistent (albanski- engleski)
Katica Kovačević	Interpretator/Prevodilac (srpski-engleski)
Kushtrim Xhaveri	Interpretator/Prevodilac (albanski- engleski)

Aneks 2 Tabela sa slučajevima (31. decembar 2010.)

Na čekanju	10
Neprihvatljivi	6
Kršenja	0
Nema kršenja	0
Ukupno registrovanih	16

Aneks 3. Pravila procedure Komisije za razmatranje ljudskih prava

Poglavlje 1. Opšte odredbe

Pravilo 1. Cilj pravilnika

Cilj ovog pravilnika je da se postave pravila kojih će se pridržavati Savetodavna komisija za ljudska prava i oni koji pred nju budu izlazili u postupcima koje pokriva Koncept o odgovornosti, izdat 29. oktobra 2009. godine o osnivanju Savetodavne komisije za ljudska prava.

Pravilo 2. Definicije

U svrhu ovih pravila, osim ako kontekst drugačije zhteva, značenje sledećih izraza biće:

- a) "Zajednička akcija" znači Zajednička akcija Evropske unije br. 2008/124/CFSP izdata 4. februara 2008. godine o Misiji Evropske unije za vladavinu prava, EULEX Kosovo;
- b) Izraz „Komisija“ znači Savetodavna Komisija za ljudska prava;
- c) izraz „podnosilac žalbe“ znači svako lice, osim osoblja EULEX-a, koje je podnelo žalbu i koje tvrdi da je žrtva kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom izvršavanja izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu;
- d) Izraz „zastupnik“ znači lice koje zastupa podnosioca žalbe u postupku pred komisijom; i
- e) "ŠM" znači šef misije EULEX-a.

Poglavlje 2. Organizacija komisije

Pravilo 3. Članovi komisije

Komisija će se sastojati od međunarodnih članova. Ona će biti nezavisna u izvršavanju svojih funkcija.

Komisija će se sastojati od tri člana, od kojih će jedan biti sudija iz EULEX-a. Sudija iz EULEX-a će imati i imenovanu zamenu.

Članovi komisije će raditi s ciljem da Komisija izvršava svoje funkcije sa nepristrasnošću i integritetom.

Pravilo 4. Postupak izbora i imenovanja

Dva člana Komisije, osim sudije iz EULEX-a, biće birani kroz postupak prijavljivanja.

Članove Komisije će imenovati ŠM na ne manje od godinu dana.

U slučaju sudije iz EULEX-a i njegove/njene zamene, ŠM imenuje članove Komisije nakon konsultacije za šefom Pravosudne komponente. Šef pravosudne komponente pruža svoje mišljenje nakon konsultacija sa predsednikom Saveta sudija iz EULEX-a.

Pravilo 5. Ostavka

O ostavci člana Komisije ili zamene sudije iz EULEX-a, biće obavešten predsednik Komisije koji će dalje o tome obavestiti ŠM.

Pravilo 6. Izbor predsedavajućeg

Članovi Komisije će izabrati jednog od njih kao predsedavajućeg Komisije kroz postupak izbora u kojem će učestvovati i zamena. U slučaju izjednačenih glasova, glasanje će se ponoviti ali bez učešća člana koji predstavlja zamenu.

Ni sudija iz EULEX-a ni njegova/njena zamena ne mogu se izabrati za predsedavajućeg.

Komisija će svog predsedavajućeg birati na jednogodišnji mandat. Predsedavajući može ponovo biti izabran na istu funkciju.

Pravilo 7. Funkcije predsedavajućeg

Predsedavajući će upravljati radom Komisije.

Pravilo 8. Zamena predsedavajućeg

Ukoliko predsedavajući Komisije nije u stanju da izvršava svoje dužnosti i obaveze, ili je mesto predsedavajućeg upražnjeno, dužnosti predsedavajućeg će ispunjavati neki drugi član Komisije koji nije sudija iz EULEX-a.

Pravilo 9. Sekretarijat

1. Komisiji će podršku Sekretarijata pružati visoki pravni savetnik i osoblje sekretarijata.
2. Visoki pravni savetnik će, po ovlašćenju Komisije, posebno:
  - a. pomagati Komisiji i njenim članovima u ispunjavanju njihovih dužnosti;
  - b. preko njega će ići sva komunikacija u vezi sa Komisijom; i
  - c. staraće se o arhivi Komisije.

Poglavlje 3. Funkcionisanje Komisije

Pravilo 10. Sedište Komisije

1. Sedište Komisije biće u Prishtini.
2. Komisija može doneti odluku da svoje funkcije sprovodi i obavlja negde drugde na Kosovu, ukoliko to smatra prikladnim.

Pravilo 11. Sednice Komisije

1. Komisija će održavati redovne sednice svaka dva meseca. Komisija može da zakaže vanredne sednice.
2. Članovi Komisije koji su sprečeni bolešću, ili iz nekog drugog ozbiljnog razloga ne mogu da prisustvuju celokupnoj ili delu sednice Komisije ili su sprečeni da ispunjavaju svoje dužnosti i obaveze, o tome će u najkraćem mogućem roku obavestiti predsedavajućeg Komisije.

Pravilo 12. Povlačenje iz sastava Komisije

1. Član Komisije ne može učestvovati u radu Komisije na razmatranju bilo kojeg predmeta, ukoliko:
  - a. je on ili ona u poziciji konflikta interesa;
  - b. javno izrazi mišljenje ili stavove, putem medija, u pisanom obliku, kroz njene ili njegove javne postupke ili na neki drugi način, a koji objektivno mogu imati negativan uticaj na njegovu ili njenu nepristrasnost; ili
  - c. iz bilo kojeg drugog razloga njegova nezavisnost ili nepristrasnost budu legitimno dovedeni u pitanje.

2. U slučaju bilo kakve sumnje u postojanje jednog od osnova navedenih u stavu 1, to pitanje će rešavati Komisija, bez prisustva člana Komisije o kojem je reč.

Pravilo 13. Odlučivanje

1. Komisija će donositi odluke u zatvorenim sednicama i nejne odluke će ostati u tajnosti. Jedino će visoki pravni savetnik i članovi sekretarijata, prevodioci i osobe koje pomažu Komisiji moći da prisustvuju njenim sednicama, osim ako Komisija odluči drugačije.
2. Zapisnik će se voditi zapisivanjem, između ostalog, imena i funkcija prisutnih tokom donošenja odluka.
3. U slučajevima kada Komisija mora da donese odluku o nekom pitanju ili postupku, ili bilo kojoj drugoj stvari izvan zakazanog sastanka Komisije, predsednik Komisije može doneti odluku da se većanje u tom smislu održi putem elektronskih sredstava.

Pravilo 14. Korum

1. Komisija može donositi odluke samo ukoliko su prisutni svi članovi ili, u slučaju iz pravila 13, stav tri, ako svi članovi učestvuju u većanju putem elektronskih sredstava, izuzevši odredbu iz stava 3.
2. U slučaju ostavke ili povlačenja člana koji je sudija iz EULEX-a, ili njegovog/njenog odsustva u kontekstu Pravila 11, stav dva, njega/nju će zameniti član koji predstavlja zamenu.
3. U slučaju ostavke ili povlačenja člana koji nije sudija iz EULEX-a, ili njegovog/njenog odsustva u kontekstu Pravila 11, stav dva, Komisija može doneti odluku i uz učešće druga dva člana koji su prisutni ili učestvuju u većanju putem

elektronskih sredstava. U slučaju izjednačenog glasanja, član koji nije sudija iz EULEX-a imaće presudni glas.

Pravilo 15. Glasanje

Odluke Komisije donosiće se većinom glasova članova Komisije koji učestvuju u glasanju. Uzdržavanje neće biti dozvoljeno.

Poglavlje 4. Procedura

A. Opšta pravila

Pravilo 16. Jezici

1. Zvanični jezici Komisije biće albanski, srpski i engleski.
2. Izvorna verzija odluka biće rađena na engleskom jeziku. Engleska verzija biće potom prevedena na albanski i srpski jezik.
3. U slučaju nastanka konflikta ili nesklada između engleske verzije nekog dokumenta ili odluke i albanske ili srpske verzije iste, preovlađaće engleska verzija.

Pravilo 17. Zastupanje podnosilaca žalbe

Podnosiocje žalbe i lica koja postupaju u njihovo ime pred Komisijom mogu zastupati advokati ili drugi zastupnici po njihovom izboru.

Pravilo 18. Zastupanje šefa misije.

ŠM može podneti pismeni podnesak ili održati usmeni izlaganje pred Komisijom ili u tu svrhu ovlastiti jednog člana Komisije.

Pravilo 19. Postupak u posebnim slučajevima

1. Komisija može, na osnovu sopstvenog predloga ili na zahtev podnosioca žalbe ili šefa misije, preduzeti bilo koju radnju koju smatra celishodnom ili neophodnom za valjano izvođenje svojih dužnosti.
2. Komisija može odrediti jednog ili više svojih članova da preduzmu takve radnje u njeno ime, konkretno, da sasluša veštake ili druge osobe, da pregleda dokumenta ili da poseti bilo koju lokaciju. Taj član ili članovi Komisije će o učinjenom blagovremeno podneti izveštaj Komisiji.

Pravilo 20. Spajanje žalbi

Komisija može, ukoliko smatra da je to u interesu valjanog sprovođenja postupka, naložiti spajanje dveju ili više žalbi.

Pravilo 21. Nalog za obrađivanje žalbi

1. Komisija će obrađivati žalbe po redosledu prema kojem budu spremne za razmatranje.

2. Komisija može da odluči da nekoj određenoj žalbi da prednost.

Pravilo 22. Privremene mere

1. Komisija, odnosno u slučajevima gde je to potrebno, predsednik Komisije, mogu da, na zahtev podnosioca žalbe, ili njenom sopstvenom odlukom, predlože ŠM da neka privremena mera koju ona smatra neophodnom bude usvojena u interesu valjanog izvođenja postupka pred njim. Odluku će doneti ŠM.

2. Komisija može zahtevati informacije od strana u postupku ili drugih osoba, o bilo kojem pitanju koje se tiče implementacije bilo koje privremene mere o kojoj je odluku doneo ŠM.

Pravilo 23. Vremenska ograničenja (rokovi)

Vremenski rok za informacije, opservacije ili komentare od strane podnosioca žalbe i ŠM određiće Komisija.

Pravilo 24. Troškovi

Neće biti naplaćivanja troškova za podnošenje ili obradu žalbe.

B. Žalbe

Pravilo 25. Podnošenje žalbi

1. Žalbu može podneti bilo koja osoba koja nije zaposlena u EULEX-u, koja tvrdi da je žrtva kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom izvršavanja njegovog izvršnog mandata. Komisija neće razmotriti sudske postupke održane na sudovima na Kosovu.

2. Komisija će jedino razmotriti žalbe koje se tiču navodnih kršenja ljudskih prava koja su se dogodila nakon 9. decembra 2008. godine na Kosovu.

3. Žalbe treba podneti Komisiji u roku od tri meseca od datuma od kojeg Komisija može da primi žalbe, ili u roku od šest meseci od datuma navodnog kršenja ljudskih prava, kako kog je prikladnije za podnosioca žalbe.

4. Žalbe se moraju podneti pismeno i mora ih potpisati podnosilac žalbe.

5. U slučajevima kada je podnosioc žalbe zastupljen u skladu sa odredbama Pravila 17, zastupnik mora pokazati Komisiji dokument kojim se potvrđuje njegovo/njeno punomoćje.

Pravilo 26. Sadržaj žalbi

1. U žalbi će se navesti sledeće:

- a. identitet podnosioca žalbe, uključujući, i u slučajevima kada je to prikladno, ime, datum rođenja, zanimanje i adresu dotičnog lica;
- b. ime, zanimanje i adresu zastupnika, ukoliko ga ima;
- c. izjava svih relevantnih činjenica; i
- d. sažet prikaz navodnih kršenja relevantnih instrumenata ljudskih prava.

2. Uz žalbu se moraju priložiti dokumentovani dokazi, ukoliko postoje, kao podrška žalbe, a posebno kako bi se ukazalo da su ispunjeni kriterijumi za prihvatljivost.

3. Podnosilac žalbe može upotrebiti standardni obrazac za žalbe koji može dobiti od Komisije.

Pravilo 27. Registracija žalbi i obaveštavanje šefa misije

1. Visoki pravni savetnik će voditi registar žalbi, u koji će, između ostalog, biti unet datum registracije žalbe i datum okončanja postupka.

2. Nakon registracije žalbe obavestice se šef misije.

Pravilo 28. Određivanje izvestioca

1. Predsednik će odrediti jednog člana kao izvestioca, koji će proveriti žalbu.

2. Pri proveri žalbe, izvestilac:

- a. može zatražiti od podnosioca žalbe i šefa misije da podnesu, u okviru datog vremenskog roka, bilo kakve činjenične podatke, dokumente ili drugi materijal koji se smatra relevantnim; i
- b. će podneti izveštaje, nacрте ili druga dokumenta koji mogu biti od pomoći Komisiji pri izvršavanju svojih funkcija.

C. Provera žalbe

Pravilo 29. Odluka o neprihvatljivosti bez obaveštavanja šefa misije o žalbi

1. Komisija može po kratkom postupku proglasiti žalbu neprihvatljivom ukoliko:
- a. ona predstavlja suštinski isto pitanje koje je Komisija prethodno razmotrila i ne sadrži dodatne relevantne informacije;
  - b. je ona anonimna;
  - c. je podneta nakon isteka vremenskog roka određenog Pravilom 25, stavom tri;
  - d. je ona očigledno nazasnovana;
  - e. se radi o zloupotrebi pava na žalbu.

2. Odluka Komisije o neprihvatljivosti će sadržati kratak opis činjenica predmeta, kao i razlog za njenu odluku. U njoj će se takođe navesti da li je odluka doneta jednoglasno ili većinom glasova. Pravilo 35 biće primenjeno *mutatis mutandis*.

Pravilo 30. Obaveštavanje šefa misije o žalbi. Pisani postupak

1. Ukoliko se ne primenjuje procedura iz Pravila 29, Komisija može odlučiti da proveri prihvatljivost i meritum žalbe istovremeno i zasebno.

2. U bilo kojem slučaju, Komisija će obavestiti ŠM o žalbi, pozivajući misiju EULEX na Kosovu da podnese pismene opservacije o žalbi i nakon primanja istih pozvaće podnosioca žalbe da podnese dalje opservacije.

3. Komisija takođe može zatražiti od podnosioca žalbe da podnese bilo koje činjenične informacije, dokumenta ili ostale materijale koji se smatraju relevantnim.

Pravilo 31. Izjave o neprihvatljivosti

Bilo koje opservacije misije EULEX na Kosovu o neprihvatljivosti žalbe moraju se navesti u pismenim opservacijama koje se podnose u skladu sa Pravilom 30.

Pravilo 32. Odluka o prihvatljivosti.

Nakon prijema pismenih opservacija od strane ŠM i eventualnih odgovora, Komisija može doneti odluku o prihvatljivosti žalbe. Pravilo 29, stav 2 biće primenjeni *mutatis mutandis*.

Pravilo 33. Pismeni i usmeni postupak

1. Pregledi od strane Komisije će prvenstveno biti zasnovani na pismenon postupku.

2. Komisija može zatražiti od podnosioca žalbe da podnese dodatne dokaze i pismene opservacije.

3. Ukoliko Komisija zaključi da se žalba ne može razmotriti jedino na osnovu pismenih podnesaka, već da su za takvo ramatranje neophodna usmena izlaganja, Komisija može prihvatiti usmena izlaganja.

Predsednik će organizovati i voditi usmena izlaganja.

Članovi Komisije mogu da pred Komisijom ispituju osobe koje učestvuju u izlaganju.

Pravilo 34. Izlaganje zapažanja

Nakon završetka razmatranja žalbe Komisija će šefu misije predstaviti zapažanja, uključujući i odluku Komisije o prihvatljivosti. Komisija će, prema potrebi, izneti neobavezujuće preporuke za popravne postupke.

Pravilo 35. Oblik zapažanja

1. Zapažanja će sadržati:

- a. imena članova koji su učestvovali u Komisiji;
- b. datum usvajanja odluke;
- c. opis podnosioca žalbe i/ili njegovog/njenog zastupnika;
- d. opis primenjenog postupka;
- e. izjavu o činjenicama predmeta;
- f. kratak prikaz podnesaka koji su primljeni;
- g. razloge u zakonskom smislu;
- h. mišljenje Komisije;
- i. ako je relevantno, preporuke za popravne postupke.

D. Dokazi

Pravilo 36. Dokazi na kojima se zasnivaju odluke i zapažanja

Komisija će svoje odluke i zapažanja zasnivati jedino na dokazima koje smatra relevantnim za žalbu, uključujući i dokaze koje je sakupila na svoju sopstvenu inicijativu.

Pravilo 37. Podnošenje dodatnih dokaza od strane podnosioca žalbe

Podnosilac žalbe može podneti dodatne dokaze u bilo kojoj fazi postupka. Međutim, Komisija može, kada je to neophodno za valjano izvršavanje svojih dužnosti, da odredi vremenski rok za podnošenje takvih dokaza.

E. Potpisivanje, uručivanje, obaveštavanje i objavljivanje odluka i zapažanja

Pravilo 38. Potpisivanje

Odluke i mišljenja će potpisivati predsednik Komisije i visoki pravni savetnik.

Pravilo 39. Uručivanje

Odluke i mišljenja će se uručivati pismeno.

Pravilo 40. Obaveštavanje

Podnosilac žalbe i ŠM biće obavešteni o odlukama i mišljenjima.

Pravilo 41. Objavljivanje

Odluke i mišljenja će odmah biti objavljenja na internet strain www.hrrp.eu na engleskom, albanskom i srpskom jeziku, osim ako njihovo objavljivanje može da utiče na operativnu efektivnost misije ili na bezbednost osoblja misije. ŠM će odlučiti o takvim predmetima nakon konsultovanja sa članovima Komisije.

F. Ponovno razmatranje prihvatljivosti žalbe, razmatranje i ispravljanje grešaka u zapažanjima

Pravilo 42. Ponovno razmatranje prihvatljivosti žalbe

1. U slučaju otkrivanja činjenice koja po svojoj prirodi može imati odlučujući uticaj i koja je u vreme donošenja odluke o prihvatljivosti Komisiji bila nepoznata i koja nije mogla biti poznata podnosiocu žalbe, podnosilac žalbe može da, u roku od mesec dana nakon što je saznao/la o toj činjenici, zahteva od Komisije da ponovo razmotri prihvatljivost žalbe.

2. U zahtevu će se navesti odluka o dotičnoj neprihvatljivosti i informacije koje su neophodne da bi se pokazalo da su ispunjeni uslovi navedeni u stavu 1. Uz zahtev se moraju podneti i primerci svih dokumenata koji idu u prilog predmetu.

3. Komisija može odbiti zahtev ako ne postoji nikakvo opravdanje za njegovo razmatranje.

Pravilo 43. Zahtev za razmatranje zapažanja

1. U slučaju otkrivanja činjenice koja po svojoj prirodi može imati odlučujući uticaj na mišljenje i koja je u vreme uručivanja mišljenja Komisiji bila nepoznata i koja nije mogla biti poznata podnosiocu žalbe, podnosilac žalbe može da, u roku od mesec dana nakon što je saznao/la o toj činjenici, zahteva od Komisije razmatranje mišljenja.

2. U zahtevu će se navesti mišljenje čije se razmatranje zahteva i on mora sadržati informacije koje su neophodne da bi se pokazalo da su ispunjeni uslovi navedeni u stavu 1. Uz zahtev za razmatranje moraju se podneti i primerci svih dokumenata koji idu u prilog predmetu.

3. Komisija može odbiti zahtev ako ne postoji nikakvo opravdanje za njegovo razmatranje.

4. Ukoliko Komisija odluči da prihvati zahtev, ona će o svojoj odluci obavestiti podnosioca žalbe i šefa misije i pozvaće ih da podnesu pismene komentare u okviru vremenskog roka koji će odrediti Komisija.

Pravilo 44. Ispravljanje grešaka i uređivanje

Bez prejudiciranja pravila 42. i 43., Komisija može da ispravi štamparske greške, greške u proračunu ili očigledne greške, na osnovu sopstvenog predloga ili na zahtev podnosioca žalbe ili šefa misije. Zahtev treba podneti u roku od mesec dana od uručivanja mišljenja.

G. Odstupanje

Pravilo 45. Odstupanje u pojedinačnim slučajevima

Odredbe ovog Poglavlja neće sprečavati Komisiju da pri razmatranju pojedinih slučajeva napravi određena odstupanja od istih, ukoliko je to neophodni za valjano sprovođenje njenih dužnosti.

Poglavlje 5. Završne odredbe

Pravilo 46. Pitanja koja se ne regulišu pravilnikom

Pitanja koja se neće regulisati ovim pravilnikom rešavaće Komisija, u skladu sa svojim funkcijama kao Savetodavna komisija za ljudska prava, principima pravednog saslušanja u smislu člana 6. Evropske povelje o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i Zajedničke akcije.

Pravilo 47. Jezičke verzije pravilnika

Ovaj pravilnik je usvojen u engleskoj verziji, koja čini izvornu verziju. Tekst će biti preveden na albanski i srpski jezik.
Izmenjen i usvojen od strane Komisije za razmatranje ljudskih prava u Prištini, Kosovo, 9. juna 2010. god.

Članovi Komisije

G-đa. Magda Mierzevska (član)

.....

G. Antonio Balsamo (član)

.....

G. Francesco Florit (član)

.....

G. Gabriele Gaube (zamenski član)

.....

G. John J. Ryan (visoki pravni savetnik)

.....

Aneks 4

Mišljenje Venecijanske Komisije (izvod)

o postojećim mehanizmima kako bi razmotrili podudarnost sa aktima standarda za ljudska prava od strane UNMIK-a i EULEX-a na Kosovu

**Usvojeno od strane Venecijanske Komisije na svom 85^{om} Plenarnom Sastanku
(Venecija, 17. - 18. decembar 2010.)**

Komisija za razmatranje ljudskih prava EULEX-a na Kosovu

Istorijat

1. U svom mišljenju iz 2004. god. o situaciji ljudskih prava na Kosovu, Venecijanska Komisija je naglasila da kada jedna međunarodna organizacija sprovodi izvršne funkcije koje su slične onim državnim, ne sme biti izuzeta od bilo kog nezavisnog zakonskog razmatranja, tačnije sistem nezavisnog razmatranja saglasnosti sa međunarodnim standardima za ljudska prava.¹

2. U svom izveštaju na svojoj specijalnoj misiji na Kosovu 2009. godine, Komesar za Ljudska Prava u Savetu Evrope je sledeće naveo vezano za EULEX:

“Misija vladavine prava EU-a, EULEX bi takođe mogla da uzme u obzir prednosti u osnivanju jednog nezavisnog mehanizma odgovornosti. EULEX ima mogućnost da izvršava neka izvršna ovlašćenja, iako se ona neće koristiti veoma često. Trenutno se žalbe, koje su upućene protiv kadra EULEX-a, rešavaju interno. Postoji određen broj mogućnosti za mehanizme odgovornosti za EULEX. Jedna mogućnost je ta da bi EULEX mogao da preuzme model trenutne savetodavne komisije za ljudska prava; druga mogućnost je ta da bi žalbe mogle da se rešavaju kod Institucije Ombudsmana. Treća opcija je ta da bi EULEX mogao da stvori svoje sopstvene nezavisne mehanizme. Komesar podstiče EULEX da osniže efektivne mehanizme odgovornosti i to kao pitanje prioriteta. Takav mehanizam bi imao moć da detaljno ispita bilo koje tvrdnje pogrešnih radnji i predstavnici EULEX-a će biti predmet istraživanja jednog nezavisnog i transparentnog organa. Međunarodni civilni predstavnik bi takođe mogao da uzme u obzir prednost takvih mehanizama odgovornosti.²

3. Kao što je navedeno od strane Komesara, EULEX ima određene izvršne funkcije (vidi paragraf 17. gore). Pružen mu je imunitet protiv lokalnih zakonskih i administrativnih procedura, što je standardna pojava za međunarodne i diplomatske misije. Sledi da lokalno zakonodavstvo ne može biti primenjeno protiv EULEX-a ili njegovih članova kadra. Međutim, EULEX

---

¹ CDL(2004)033, para. 91.

² Izveštaj Komesara za ljudska prava u Savetu Evrope' specijalna misija na Kosovu 1 23 – 27. mart 2009. god., paragraf 80, na: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1466279>.

i njegovi članovi kadra moraju da poštuju lokalne zakone a ukoliko to ne urade, njihov imunitet može biti ukinut i oni mogu biti krivično gonjeni u svojim državama porekla.

4. Prema EULEX-ovom dokumentu³, odgovornost uključuje operativne, interne (pravne i disciplinske) i spoljašnje elemente odgovornosti, koji se primenjuju kako u pogledu ljudi na Kosovu tako i ljudi u Evropskoj Uniji. Spoljašnja odgovornost obuhvata političku odgovornost prema državama članicama EU i trećim državama učesnicama, odgovornost naspram političkih vlasti na Kosovu, društvena odgovornost prema ljudima Kosova i finansijska odgovornost (misija je odgovorna prema Evropskoj Komisiji, koja nadgleda finansijske aspekte misije, i indirektno prema EU).

5. Što se tiče spoljašnje odgovornosti za ljudska prava, EU je odlučila da promoviše osnivanje Komisije za razmatranje ljudskih prava (KRLJP) za EULEX na Kosovu za žalbe od strane bilo koje osobe koja tvrdi da je žrtva kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu prilikom sprovođenja svog izvršnog mandata.

Struktura

6. KRLJP je osnovana u skladu sa odlukom Evropske Unije koja datira od 20. novembra 2009. god.⁴. Opis KRLJP-a je dostupan na internet stranici i izgleda kao što sledi:

Komisija za razmatranje ljudskih prava (Komisija)

Istorijat

Zajedničke akcije koje su poslužile kao osnova za uspostavljanje EULEX-a na Kosovu kao i CONOPS i OPLAN Misije predviđaju da Misija mora da obezbedi poštovanje međunarodno priznatih standarda ljudskih prava. Ovo će sprovesti spoljašnji mehanizam, Komisija za razmatranje ljudskih prava, koji upotpunjuje opštu odgovornost Misije, koja već sadrži Jedinicu za unutrašnju istragu i Osiguranje odgovornosti treće strane. KRLJP je osnovan 29. oktobra 2009 u skladu sa odredbama Zajednicke Akcije.

Članovi

Dana 4. maja 2010. god. Vršilac dužnosti šefa misije EULEX-a na Kosovu, g-din Roy Reeve, imenovao je tri odabrana člana Komisije, i to sledeće:

1. g-din Antonio Balsamo, italijanskog porekla,
2. g-đa Magdalena Mierzevska, poljskog porekla, i
3. g-din Francesco Florit, italijanskog porekla, (u službi EULEX Sudije).

Članovi Komisije su postavljeni sa mandatom od jedene godine, a koji se može obnoviti. Pored toga, zamenski član, g-đa Gabriele Gaube, nemačkog porekla, je takođe imenovana 4. maja 2010. Ona je takođe

---

³ <http://www.eulex-kosovo.eu/docs/Accountability/EULEX-Accountability-05.01.2010.pdf>

⁴ "Koncept odgovornosti" KRLJP-a, usvojen od strane Saveta Evropske Unije u novembru 2009. god., je dokument zabranjen za javnost. Iako se Venecijanska Komisija oseća obavezanom da poštuje ovaj karakter ograničenosti, mišljenja je da transparentnost i pristupačnost mehanizama zahteva da zakonska osnova KRLJP-a bude poznata javnosti.

u službi EULEX Sudije i ona će zameniti g-dina Frančeska Florita ukoliko dodje do sukoba interesa vezano za njegove odgovornosti kao Sudije EULEX-a.

KRLJP podržava stalni sekretarijat koji se nalazi u centru grada, tačnije Ul. Rrustem Statovci, br.29, Priština.

Mandat

Mandat KRLJP-a je da razmatra navode o kršenjima ljudskih prava od strane EULEX-a tokom obavljanja svog izvršnog mandata. KRLJP je nezavisno telo i svoje funkcije obavlja objektivno i uz potpuni integritet.

Pravna nadležnost

KRLJP razmatra žalbe koje se odnose na navode o kršenjima koja su nastala od 9. decembra 2008. godine na Kosovu. Žalbe se moraju podneti u roku od tri meseci od datuma 9 Juna 2010, kada KRLJP postala operativna, ili tokom šest meseci nastanka navodnog kršenja ili, zavisno od toga koji je rok povoljniji za podnosioca žalbe.

Procedure

KRLJP razmatra žalbe zasnovane na pisanim informacijama. On takođe može primiti i usmene izjave.

Podnosilac žalbe

Žalbu može podneti bilo koje lice, osim članova EULEX osoblja, koje smatra da je žrtva kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a. Podnosioca žalbe pred KRLJP-om predstavlja advokat ili drugi predstavnik po njegovom/njenom izboru.

Žalba

Žalba mora biti podneta u pismenoj formi i potpisana od strane aplikanta. Ona mora da sadrži potrebne kontakt informacije i činjenice o navodnom kršenju uz potrebne materijalne dokaze. Ukoliko već postoji odluka u predmetu, ona mora biti priložena žalbi.

Zapažanja

KRLJP podnosi svoja zapažanja šefu Misije i, ukoliko je potrebno, donosi neobavezujuće preporuke za pravne postupke. Preporuke neće rezultirati u osiguravanju novčane nadoknade. Zapažanja i preporuke će biti dostupne javnosti.

7. KRLJP je počela sa radom 9. juna 2010. god. Tokom ove prve sezone (9.-11. jun 2010.) usvojila je svoja pravila procedura⁵.

8. Prema dostupnim podacima do 15. decembra 2010.⁶, registrovano je 16 slučajeva, od čega je 6 proglašeno neprihvatljivim.

Procena

9. Venecijanska komisija je sebe ograničila na proceni nadzornih mehanizama u pogledu izvršnih funkcija EULEX-a. Podržala je osnivanje komisije kao mehanizma za odgovornost EULEX-a u pogledu mogućih kršenja ljudskih prava počinjenih od strane EULEX-a tokom sprovođenja svojih funkcija.

---

⁵ <http://www.hrrp.eu/docs/ROP.pdf>

⁶ <http://www.hrrp.eu/Statistics.php>; poslednji put posećen 20. decembra 2010. god.

10. Izvjestioci su konsultovani tokom pripremnih faza u leto 2009. godine. Venecijanska komisija je pohvalila činjenicu da su nekoliko njihovih preporuka bile uzete u obzir u pripremi koncept dokumenta.

11. KRLjP se generalno slaže sa preporukama koje je Venecijanska Komisija formulisala 2004. godine a vezano za savetodavne mehanizme za razmatranje ljudskih prava na Kosovu. Venecijanska komisija želi da naglasi, ipak, da su te preporuke urađene u kontekstu posleratne hitne situacije sa samo delimično operativnim institucijama. Danas je na Kosovu drugačija situacija, i u tom pogledu Venecijanska komisija je mišljenja da, dokle god su postupci EULEX-a podržavajući ili korektivni pod generalno mirnom situacijom, EULEX bi trebao da bude stavljen pod strožijim nadzorom.

12. Venecijanska komisija navodi da je KRLjP postala operativna i već je, samo nekoliko nedelja nakon osnivanja, počela da ispituje žalbe; poseduje vebstranicu na kojoj odluke veoma brzo postavlja na tri jezika i sprovela je veliku informativnu kampanju kako bi podigli svesnost o svom mandatu i funkcijama između javnosti. Venecijanska komisija smatra da tako efikasno i proaktivno ponašanje zaslužuje da bude pohvaljeno i podržano.

13. Pošto je u međuvremenu postavljena komisija, postoji mala stavka u kojoj se ponavljanju svi predlozi koje su izvjestioci uradili na leto 2009. godine. Venecijanska Komisija će ograničiti sebe na isticanje glavnih tačaka koje po njihovom mišljenju zaslužuju ponovno-razmatranje.

Nezavisnost Komisije

14. KRLjP je sastavljena od tri internacionalne osobe sa dokazanim iskustvom u ljudskim pravima; jedna osoba od njih je Sudija EULEX-a. Oni su imenovani nakon procedure javnog konkursa od strane šefa misije (za sudiju EULEX-a u konsultaciji sa Predsednikom Skupštine sudija EULEX-a). Oni ne spadaju pod lancem upravljanja Šefa Misije. Kako bi KRLjP takođe bila viđena na jedan objektivan način kao nezavisna i da sprovodi svoje funkcije nepristrasno, Venecijanska Komisija smatra da je spoljašnji doprinos u proceduri nominovanja veoma važan. Mišljenja je da dvoje spoljašnjih članova komisije trebaju biti imenovani od strane šefa misije u konsultaciji sa Predsednikom Evropskog Suda za Ljudska Prava ili sa Predsednikom Suda Pravde Evropske Unije.

15. Članovi komisije su trenutno postavljeni na jednu godinu. Prema informacijama koje su dobijene od misije EULEX-a, njihov mandat može biti produžen "nakon zahteva člana Komsije". Venecijanska komisija je mišljenja da, zarad objektivne nezavisnosti, dužina početnog mandata članova komisije treba da bude produžena automatski unutar granica mandata EULEX-a.

Mandat

16. Mandat KRLjP-a je formulisan kao što sledi: “*da razmotri žalbe od bilo koje osobe, osim od strane članova kadra EULEX-a na Kosovu, koje tvrde da su bile žrtve kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom izvršenja izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu. Komisija neće razmatrati sudske postupke koji su pred Suovima na Kosovu.*” Sa tačke gledišta Komisije, mandat u pogledu sektora pravosuđa nije jasan; sada će to biti u “praksi” KRLjP-a da pojasni koja pitanja mogu biti podneta komisiji.

Neobavezujuća priroda odluka KRLjP-a

17. KRLjP je imala savetodavne funkcije; njena zapažanja i preporuke su neobavezujuće. Šef misije može da odluči da ne sprovede preporuku. Venecijanska Komisija ovo shvata na sledeći način: moguće odluke od strane Šefa Misije da ne primeni zapažanja Komisije će biti prikladno i javno motivisane. Bilo bi poželjno ukoliko bi ovo bilo napisano eksplicitno.

Preporuke KRLjP-a

18. KRLjP može da predloži popravne postupke kao što je provera činjenica, rešavanje uzroka kršenja ljudskih prava, konkretan postupak kako bi izbegli slična kršenja u buduće, poboljšanje organizacije ili sprovođenja aktivnosti, itd.

19. Eksplicitno je navedeno da “razmatranje Komisije neće imati za ishod preporuke u pogledu nadoknada”. Shodno konceptu odgovornosti EULEX-a, bilo koje žalbe vezano za finansijske kompenzacije za navodne štete prouzrokovane od strane EULEX-a na Kosovu biće, kao generalno pravilo, podnete preko postojećeg pokrića osiguranja. Bilo koja žalba za finansijsku nadoknadu će stoga biti upućena šefu misije, koji će se postarati “da se žalba reši na odgovarajući način”.⁷

20. Venecijanska Komisija je mišljenja da, u principu, *restitutio in integrum* (povraćaj u pređašnje stanje) je najpogodniji način za ispravku kršenja ljudskih prava. Prema tome od velikog je značaja mogućnost za KRLjP da preporuči popravni postupak uklanjajući efekte i razloge kršenja. Međutim, u nekim slučajevima najefektivniji lek je finansijska nadoknada, koju KRLjP ne može da preporuči. U takvim slučajevima biće moguće da se traži novčana nadoknada, makar za materijalne štete, pod EULEX-ovom Šemom Osiguranja obaveza prema trećim licima. Venecijanska komisija naglašava, ipak, da postupak pod šemom osiguranja ne bi trebao da bude preterano dug i složen. Beleži u ovom pogledu da je Šef Misije EULEX-a na Kosovu posvetio svoju pažnju razmatranju procedura osiguranja kako bi osigurao da one ostanu efektivne.

Zaključak

21. Venecijanska Komisija ponavlja da je osnovni princip vladavine prava i osnovno za potpuno i efektivno poštovanje ljudskih prava to da međunarodne organizacije koje sprovode izvršne funkcije na Kosovu budu predmet mehanizama za nadzor za razmatranje saglasnosti sa ljudskim pravima.

22. Venecijanska Komisija podržava osnivanje Savetodavne Komisije za Ljudska Prava unmika u novembru 2007. god. koja je u velikoj u skladu sa njihovim ličnim preporukama iz 2004. god.. Komisija apeluje na ovu Komisiju i Unmik da nađu rešenje kako bi preko 450 slučajeva koji su trenutno na čekanju kod Komisije da budu procesuirani pred nivoima unmika na Kosovu.

23. Venecijanska Komisija takođe podržava osnivanje Komisije za razmatranje ljudskih prava EULEX-a u novembru 2009. god., i podstiče ovu komisiju da održi svoj proaktivan stav. Pored toga Komisija savetuje Savet Evropske Unije da ponovo razmotri neke od karakteristika Komisije u pogledu evropskih i međunarodnih standarda.